

емігрувати за кордон 32,2% є кваліфікованими працівниками, а кожний четвертий - спеціаліст із вищою освітою.

2017 рік за прогнозами уряду повинен стати роком економічного зростання. Є надія сподіватися на підвищення рівня життя і на те, що не потрібно буде шукати будь-якої можливості працевлаштуватися за кордоном. Досвід розширення ЄС показує, що в жодній з країн, які приєдналися до Євросоюзу, не спостерігалось масової еміграції. Навпаки, активізація економічного розвитку після вступу до ЄС, сприяла поступовому зменшенню кількості осіб, які виїжджали за кордон, та сприяла поверненню мігрантів додому.

Використана література

1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.iom.int/world-migration-report-2015>
2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.iom.org.ua>

УДК 364

Євген Шеленберг – ст. гр. ПФМ-51

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

БЕЗУМОВНИЙ БАЗОВИЙ ДОХІД ГРОМАДЯН. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ

Науковий керівник: к.е.н, доцент Хрупович С.Є.

Yevhen Shelenberh, student

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine

BASIC INCOME OF CITIZENS. FOREIGN EXPERIENCE AND PERSPECTIVES OF ITS USE IN UKRAINE

Scientific supervisor: Ph.D., Associate Professor Khrupovych S. Ye.

Невпинний розвиток науки та техніки протягом усієї історії дозволяв полегшувати життя людей, починаючи від перших простих механізмів до сучасних автоматизованих ліній виробництва. Проте, постійно з'являлись і нові труднощі, серед яких безробіття, як наслідок заміни людської праці механічною. Людство постійно бачило в цьому загрозу. Одним з відомих прецедентів є рух луддитів (з кінця XVIII до початку XIX ст.), або так зване поняття луддизму, розгортання якого було викликано розоренням ремісників та робітників внаслідок промислового перевороту [3].

Одним із вирішень цього питання у сьогоденні є застосування такого інструменту як безумовний базовий дохід (як ще називають гарантований базовий дохід, або базовий основний дохід) адже технологічний прогрес невпинно зростає у геометричній прогресії, і даної проблеми не уникнути жодній державі, в тому числі й Україні.

Безумовний дохід – це форма стимулювання економіки та соціальної допомоги громадянам, у межах якої кожен повнолітній громадянин щомісяця отримує фіксовану

не оподатковану грошову суму, незалежно від стану його працевлаштування [6]. Особливістю гарантованого доходу є те, що:

- він сплачується особі, а не домогосподарству;
- сплачується незалежно від будь-яких доходів та інших джерел;
- сплачується незалежно від наявності роботи або пропозиції на роботу.

В теперішніх умовах, немало європейських економістів та соціологів, бачать користь від впровадження такого базового доходу, адже серед основних переваг цього інструменту, є [4]:

- покращення рівня життя малозабезпечених, подолання економічної нерівності та підвищення купівельної спроможності громадян;
 - вирішення так званого технологічного безробіття;
 - вирішення питання працюючих бідних;
 - скорочення бюрократії та ліквідація існуючих інститутів соціального захисту;
- Проте, окрім переваг, безумовний базовий дохід піддають критиці, а саме через те, що:

- реалізація даного проекту потребує значних витрат, не кожний державний бюджет зможе осилити його;
- можливе збільшення потоку мігрантів, які претендуватимуть на виплату базового доходу;
- є ризик знецінення праці, загальний спад трудової активності, та зниження пропозиції робочої сили на низькооплачуваних робочих місцях.

У сьогоdnішній час, вже є певний ряд прикладів щодо експериментів застосування безумовного базового доходу у різних його проявах.

У Намібії дворічний експеримент (у 2008-2009 рр. населення Омітаре та Очіверо отримувало близько 12 доларів на місяць) привів до зменшення бідності, збільшення економічної активності, спаду злочинності, змін у сфері освіти, покращення показників здоров'я населення. Громадянам ОАЕ платять дохід з продажу нафти, при народженні дитини держава виділяє землю і перераховує на рахунок 60 тис. доларів, а також оплачує громадянам навчання. Місцеве населення у більшості випадків працює тільки в державному секторі або на керівних посадах у крупних компаніях. Працюючи на звичайній посаді, жителі ОАЕ отримують значно вищу зарплату, ніж мігранти. На Алясці з 1978 року існує так званий Перманентний фонд, який щорічно виплачує жителям регіону 25% всіх доходів від видобутку нафти. Розмір базового доходу залежить від загального прибутку від видобутку нафти за останню п'ятирічку і числа реципієнтів. У Швейцарії влада планує забезпечити населення гарантованим щомісячним доходом в розмірі 2500 франків. Сутність проекту полягає в тому, щоб гарантувати кожному громадянину право на вільне самовизначення без необхідності відчувати соціальну напругу [1].

Наприкінці 2016 року Управління соціального страхування Фінляндії представило план дій щодо введення безумовного базового доходу по всій країні. Передбачалось, що кожен фін буде отримувати в місяць по 800 євро замість всіх інших соціальних виплат. Фінляндія може частково замінити програми соціального забезпечення введенням безумовного основного доходу [1].

Усі ці випадки, дали позитивний результат, що невпинно збільшує кількість прихильників цього явища. Проте, вони застосовувались лише на локальних місцевостях, що саме не створювало значного макроекономічного ефекту.

Щодо перспектив застосування базового доходу в Україні, то на рахунок цього у своїй статті «Застосування концепції безумовного доходу в економіці України» А.Ставицький зазначив, що, при переході до нової схеми соціального забезпечення можна акумулювати від 856 до 1020 млрд. грн в цінах 2015 року. За даними Державної служби статистики України [2] загальна чисельність населення України на 1.01.2016 становила 42,7597 млн. осіб, в т.ч. 7,6147 млн. дітей віком до 17 років. Якщо використовувати пропозиції Швейцарії, згідно з якими фінансування дітей становить 25% від фінансування дорослої людини, то в українських реаліях можна очікувати щомісячної виплати приблизно від 1928 до 2297 грн. на одну особу та від 482 до 574 грн. на одну дитину без зміни структури бюджету та податкової системи [5].

Очевидно, що такі суми є недостатніми, щоб індивіди реально могли замислитися про більш ефективне планування своєї трудової активності. В той же час слід відзначити, що Україна на сьогодні має найнижчий рівень зарплат у Європі через високий рівень тіньової економіки, яка сягає біля половини ВВП. Тому, в першу чергу, необхідно досягти зростання рівня заробітних плат за рахунок їх детінізації, відновлення зростання економіки. Лише після таких кроків можна буде розглянути можливість переходу до нової системи соціального забезпечення.

Використана література

1. Гончарова С. Ю. Соціальна концепція гарантованого (базового) доходу населення / С. Ю. Гончарова, А. Б. Гончаров // Бізнес Інформ. – 2016. – № 4. – С. 138-142.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. «Вікіпедія» Вільна енциклопедія . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki>
4. Пищуліна О.М. Економічна модель «Безумовного базового доходу»: Нова соціальна альтернатива [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://razumkov.org.ua/statti-ta-interviu>
5. Ставицький А.В. Застосування концепції безумовного доходу в економіці України / А.В. Ставицький // Вісник КНУ ім. Т.Шевченка. Економіка .- 2016. – 1(178). – С. 29 – 34.
6. What is the Basic Income Guarantee? – The U.S. Basic Income Guarantee Network [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.usbig.net/whatisbig.php>.